

França potenciarà les llengües minoritàries

El Ministeri francès d'Educació acaba de publicar els textos legals per reglamentar i desenvolupar l'ensenyament de les llengües dites "regionals", com ara el català, basc, cors, etc. Aquestes mesures coincideixen amb un increment cada vegada més gran de la demanda dels pares a favor de l'ensenyament d'aquestes llengües.

“Tots som militants del pluralisme lingüístic.” És amb aquestes paraules del ministre francès d'Educació, Jack Lang, que l'inspector de l'educació nacional de Prada de Conflent, encarregat de l'ensenyament del català a l'escola pública primària a la Catalunya Nord, Jacques Callis, va acabar la intervenció en francès que va fer amb motiu del 25è aniversari de la primera escola catalana creada a la Catalunya Nord per La Bressola. El representant de l'estat va qualificar d'històrica la publicació, el 13 de setembre passat, al Butlletí Oficial del Ministeri de l'Educació Nacional i del Ministeri de la Recerca, dels textos que legislen l'ensenyament en immersió, l'ensenyament bilingüe amb paritat horària i la formació d'ensenyants habilitats per a impartir calsse en francès i en català.

El mes d'abril, Jack Lang havia anunciat la voluntat del Govern de París d'impulsar l'ensenyament de les llengües "regionals" a l'escola. El ministre havia declarat que ja era hora de "posar fi a la injustícia" del sistema escolar francès republicà, que ha "eradicat" durant molts anys "un cert nombre de parles i cultures".

Dimecres, aprofitant la Diada Europea de les Llengües, la delegació del ministeri francès d'Educació a Prada de Conflent organitzava, en col·laboració amb l'Associació de Pares d'Alumnes (AMPA) per l'ensenyament del català a l'escola pública, una jornada de portes obertes a l'escola Jean Clerc per presentar l'ensenyament bilingüe amb paritat horària català-francès, les condicions en què s'im-

parteix, els resultats esperats i el nou marc legal que l'empara. Joan Jaume Prost, que és a la vegada responsable de l'AMPA i mestre de classe bilingüe a Prada, creu que per fi les coses evolucionen en el bon sentit. "Comencem a tenir inspectors de l'educació nacional que tenen una visió de les llengües regionals diferents dels seus predecessors. Cal pensar que només fa deu anys, quan vam parlar de fer classes bilingües, em vam dir: 'Senyor, si voleu fer aquestes classes bilingües trieu una altra circumscripció, no vull d'això a casa meva.' Avui dia passa tot el contrari. Ens diuen que ens donaran suport. Fins i tot tenim inspectors que parlen en català amb nosaltres o amb la mainada, cosa que fa deu anys no podíem ni somiar." Tot i això Prost creu que el desenvolupament de l'ensenyament bilingüe a l'escola pública només es podrà fer si hi ha una forta demanda dels pares i si no afluixa la pressió del moviment de defensa del català. "L'AMPA ja ha trobat pares d'Illa, d'Elna, de Ribesaltes, de Tuïr que hi son interessats, perquè els seus fills rebin un ensenyament bilingüe. Ara han d'escriure a la inspecció de circumscripció, que farà un sondeig general. Sovint és en aquesta ocasió que la gent s'assabenta de l'existència d'aquestes classes i accepta posar-hi els seus fills", assegura Prost.

Les motivacions dels pares per posar els fills en classes bilingües són diverses i variades. Poden ser gent que no són originaris de la Catalunya Nord, però que volen integrar-se i que els seus fills coneguin la llengua i la cultura pròpia del país on s'acaben d'instal·lar, o bé catalans del nord a qui els pares no han par-

lat català quan eren joves i que ara volen recuperar les seves arrels. Aquest és el cas de Jean-Luc Broc, que ha decidit enguany inscriure els seus dos fills, Bastien, de quatre anys, i Paul, de set anys, en classes bilingües, "per aprendre una llengua que fa part dels nostres orígens i per una obertura cultural suplementària". Com molts joves catalans del nord, Jean-Luc, que és originari del poble d'Oleta, entén el català però no el parla: "Els meus pares el parlaven poc, perquè era prohibit. Des de fa dos anys segueixi un curs per adults i així amb la meua dona, que també el parla un poc, intentem comunicar-nos amb ells en català."

Responsables de l'ensenyament del català al primari, l'inspector d'acadèmia, Jacques Callis, i la seva homòloga a nivell del secundari, Dolors Solà-Oms, consideren que la publicació dels textos relatius a l'ensenyament de les llengües i cultures "regionals" al Butlletí Oficial de l'Educació Nacional representarà un abans i un després en la història de l'ensenyament del català a la Catalunya Nord. "Aquest any hem obert una altra classe a Prada, el lloc de mestre ha estat creat a Ceret, i a l'escola D'Alembert de Perpinyà també hem obert una classe. L'any que ve tenim la intenció de crear set nous llocs de mestres en aquestes tres zones i volem també multiplicar les zo-

A l'esquerra, Dolors Solà-Oms, responsable d'ensenyament del català a nivell secundari de la Catalunya Nord. Al costat, Joan Jaume Prost, responsable de l'AMPA i mestre bilingüe a Prada.

nes d'ensenyament", afirma Callis. Pel que fa al secundari, els col·legis de Prada, Ceret i La Guarrigola de Perpinyà tenen classes bilingües i enguany s'ha obert una nova secció bilingüe en el col·legi Jean Moulin, també de Perpinyà. Segons dades de l'administració, l'any passat, dels més de 60.000 alumnes escolaritzats a la Catalunya Nord, 8.673 rebien un ensenyament de català. D'aquests, només 1.120 alumnes rebien ensenyament en català, incloent-hi els de l'escola pública de classes bilingües o d'immersió a Arrels, i de les escoles associatives La Bressola.

L'Associació de Professors per l'Ensenyament en Català (APLEC), que havia rebut les declaracions de Jack Lang amb escepticisme i que havia reclamat la traducció de les promeses en fets, considera que la reglamentació que s'acaba de publicar és un pas molt important pel futur de l'ensenyament del català.

Però, malgrat els avenços que hi ha, el fet que srs el Ministeri no preveu mitjans suplementaris per aplicar i desenvolupar el bilingüisme preocupa els defensors del català.

Pere Codonyan

Una demanda en augment

Del total de 12 milions d'alumnes inscrits l'any passat en el sistema escolar francès, només uns 153.000 estudiants de primària a secundària rebien ensenyament de llengües i cultures minoritàries, és a dir de català, basc, occità, cors, bretó, alsacià i flamenc, pel que fa a la França continental. Per la majoria dels alumnes de primària, es tractava d'una iniciació a llengua d'una a dues hores per setmana, mentre que en secundària es tracta d'una a quatre hores per setmana si és matèria optativa o llengua viva. Davant de l'èxit i del desenvolupament, a partir dels anys 70, d'escoles associatives com Seaska a Euskadi Nord, La Bressola a la Catalunya Nord, Diwan a Bretanya o Calendreta a Occitània, que practiquen la immersió lingüística en la llengua pròpia amb una introducció posterior i progressiva del francès, l'escola pública francesa va reaccionar a finals dels anys 80 amb l'obertura de classes primàries bilingües amb paritat d'horari.

En aquestes classes la meitat de les matèries s'ensenyen en la llengua dita "regional" i l'altra meitat en francès. Pels promotors de l'ensenyament bilingüe amb paritat horària, aquest

model educatiu garanteix, com el model immersiu, que a final del primari, els alumnes puguin expressar-se i escriure en les dues llengües.

Tot i que reconeguda pel Ministeri, l'experiència de les classes bilingües i el seu desenvolupament havia xocat fins ara amb l'aparell administratiu, i només ha pogut existir gràcies a l'obstinació d'alguns ensenyants, com ha estat el cas fins ara a la Catalunya Nord de l'APLEC, l'associació per l'ensenyament del català a l'escola pública. En altres regions de l'estat francès el creixement d'aquest model d'ensenyament ha estat més significatiu aquests últims cinc anys a causa de la demanda social.

Així, segons dades publicades per la Federació per les Llengües Regionals en l'Ensenyament Públic (FLAREP), entre el curs 1997-1998 i el curs 2000-2001, el nombre de nens escolaritzats en classes maternals i primàries bilingües a la Catalunya Nord ha passat de 238 a 633 alumnes, al País Basc de 1.908 a 2.776, a Bretanya, de 1.200 a 2.289, a Alsàcia de 4.173 a 7.000 i a Còrsega de 125 a 1.100. *P. C.*